

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De sancto Claudio [confessore] clxxxvii

[urn:nbn:de:bsz:31-289352](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-289352)

De sancta

Otília

nullus nostrū ita sit rebus tēporalibus occupatus
aut p: op: ijs delictis desperat? quin beatissime vir
ginis marie conceptionem pro posse suo celebret
annuatim.

De sancta otília virgine clxxxvi.

Otília quia ceca nata fuit. pater suus eam
occidere voluit. Unde mater eius cuidam
ancille sue eā alendāz cōmisit. qua propter
murmur populi iubente matre longissime cū pue-
ro fugit. vbi cū ipsa puellā nutrirer. xps e pō erar-
do de partibus bauarie apparuit dicēs. Uade ad
quoddam monasteriū qd dicit palma ibi inuenies
puellam a natiuitate cecaz quā baptisabis nomen
otília impones ei. et mox post baptisimū visum re-
cipiet. Quo facto cū diu optime in religione profe-
cisset misit fratri suo litteras dulcedine plenas vt
patri recōcilians renocaret. Cui cū pater nō annu-
eret. filius incōsulro patre pro sorore misit. Unde
pater filius tm̄ verberibus castigauit q infirmat⁹
fuit. de qua etiam egritudine obiit. Pater vero ex
hoc intantū cōturbatus fuit ⁊ cōpunctus q p filia
sua misit et monasteriū qd cōstruxerat filie cū oib⁹
suis appēdicijz libere donauit. post hoc itaqz defū-
ctus est. Otília sciens patrē suum ī purgatorio vzi
in latere montis vbi nūc claustrū situs est tm̄ et taz
lacrimabiliter orauit q celū sup eam apertū est et
lux magna circūfulsit eā. et vox dixit ei. ppter te li-
beratus est pater tuus et in choro patriar. barum
collocādus ab angelis ducif. Hec beata pter dies
festos nichil comedit nisi panē ordeaceū et legumi

na. Pellis v: si fuit pro lecto. lapis vero pro cussuō
Item mons altus vbi cenobiū otilie situm est fecit
pauperes querētes elemosinā et pegrinos nimis
laborare. ob hoc q fecit inferius monasterium pro
hospitali. q locus sorozibus tm̄ placuit vt etiaz ibi
cōuentū instituerūt. Ibiqz in noīe patris et f. et. ff.
propria manu tres tilias plārauit. q vsqz nunc val-
de vriles sunt in calore. orando vas oīno vacuū im-
pleuit vino cū quedā soroz inter diuina officia va-
sa esse vacua inuenit. Item qz in baptisimo visuz re-
cepit. specialiter beatū iohannē baptistā venera-
bat et ei eccliam facere cogitauit. Quadā etiā no-
cte se dedit orationi supra petram vbi nūc magna
cruz lignea locat ob memoriā tanti miraculi ibi io-
hannes rogabat ostēdere sibi modū edificij qd et
fecit. Iohes ei in forma qua xpm baptisauit in ma-
xima tm̄ claritate sibi apparēs ecclesie locū. lōgitu-
dinē et latitudinez ostēdit. Qd vidit vna soroz lucē
vies sed iohannē non vidit. Cui otília inbibuit ne
ante ipius obitū alicui visionem manifestaret. In
choarione claustrī iohis boues cū plaustro lapidū
cadunt de mōte q habet in altitudine. lxx. pedes et
illesti obuiant seruis ascēdēdo itez onerati. Uene-
rant em̄ serui cū gaudio ipos occidere. vt nō essent
cibus vermiū sed hoīm. Item otília suā nutricem
pprijs manibus sepeliuit. et post. lxxx. annos se-
pulchro aperto dextra mamilla nutricis integra in-
uenta est. qua eā quondā lacrauerat. et reliquū cor-
pus incineratū. Post plurima virtutū insignia ori-
lia sciēs finem sibi adesse. cōuocatis ad se sorozib⁹
apud sanctum iohem predicauit eis et rogauit eas
orare p se et pro patre suo. Post hoc pcepit eis vt
irent in oratorium matris dei marie et legerent
psalteriū. Interim dū bec fierent ipsa obiit sola tā-
tusqz odo: ibi fuit q quasi oēs domus plene essent
aromatibus. Redeuntēs sorozes cū viderent ma-
trē suam sine eukaristia defunctam a deo instanter
orauerunt q de morte suscitata eis dixit. Cur me
inquietafistis. Lucie cōiuncta fui et illud gaudium
habui qd oculus nō vidit. nec auris audiuit. nec in-
cor hoīs ascēdit. Respōderunt nobis fuisset cōfusio
domina si absqz cōiunctione sacra obijisset. Tunc
otília calicē albatū in quo erat corpus et sanguis
xpi pprijs manib⁹ ptrectauit et cōcauit. Ob hoc
idem calix vsqz modo seruat. Odo: vō pdies octo
durauit. Martiri lucie ideo cōiuncta fuit. q ipsa
otília duobus modis martir fuit. voluntate. scz et
carnis maceratione

De sancto claudio p̄fes. clxxxvii

Liij

Claudius ex nobili salinensiu principu. seu palatino: us genealogia ortum duxit. Qui vsq; ad septennium perugili cura in domo patru in dei timore nutritus. postea pbatissimis literaru magistris istruendis tradit. Sub quibus i breui non solu artes quas liberales vocam. veru etia libros veteris ac noui testameti. cum diuersis gestis sanctoru. pius adolescens sedule per legendo apprehendit. Erat em iam in hac etate ingenio doctus. corde feruidus. et sanctis operibus totus deditus. nec sinebat diem aliquu sine bonis opibus pertransire. Et licet iuuenis esset etate. nichil tamen puerile gessit in opere. Nunq; in foris chorificationibus seu qbuscuq; mudanis spectaculis inuentus fuit. sed p'onis religiosis. et honestis se associans cum eis dulciter de virtutu exercitijs conferebat. Cui' verba ia sale sapiencie condita intantū rōnabilia ac dulcia erāt q' omnium ad se puocabāt affectū. Quia ppter pueri et sapientes ipm plurimū diligebant. velut puerulū sanctū virtuosum. alij vero adolefcētē affabile et prudentē venerabant. Personis aut in honestis aut scurrilib' se subtrahēs cōsuetudo: ipoz oimode fugiebat. Nunq; cū mulierib' iuuenibus absq; rōnabili causa locutus fuit. nec de qualicūq; nephando verbo vel opere. nō de risu in honesto. vel aliqua alia animi leuitate est notat'. Sup oia vero ecclesias dei frequētabat. p'cipue dñicis et festiuis diebus missas cū ceteris bonis canonicis. et sermones diuinos cū summa deuotione ascultādo. Crescere igif sanctitatis eius fama cū iam

vice simū etatis sue annū attingisset. spreta militia seculari in canonicū bisuntinē. ecclesie est electus. Un' quotidie i melius pficiscens. horis canonicis diurnis piter et nocturnis studuit ite resse. libros sacre scripture diligētē reuoluere. et p omia sicut verus dei famulus absq; rēpēnsiōis nota se habere. tñq; breui t'p'is spacio. diuina gratia ipm proficiente in opibus sanctis sacraque doctrina claruit. vi in totius burgūdie finibus equalis sibi nequaquā inueniret. qd in libris quos edidit q' vsq; nunc in monasterio iurēsi pmanēt. clarius perpendi pōt. Singulis diebus exceptis dñicis et festis solēnioribus nō nisi semel i die refectiōē sumebat. Sepe noctes in oratione lectione siue sancta meditatiōe pugniles ducebat. Castū se et mundū ab omni conquinatiōe custodiebat. in vestimētis mediocrē. in moribus humilē. in verbis veracē. dulcē et affabilem exhibebat. ita vt singulis virtutu moribus or' natus. iam verus monachus ab oibus crederetur. Duodecimo canonicatus sui anno f' sul memorate civitatis infirmari cepit. corpore. Un' beatissimus claudius timēs qd etiā post modū euenit. ne se in pontificē eligeret locū ad tēpus deseruit. et ad suos parētes dños se. salinē. pperavit. A quibus benigne susceptus. cū eis paliquor tēpus i sancta cōuersatione viuēdo pmanebat. Cōtingit autē predictum archiep'fulē interm viā vniuersē carnis ingredi. Quia ppter ppl's cū clero discordiā non modicā de eligendo epō habebāt illis vnū. alijs vero aliū volentibus. tandē vnanimēs i oratiōe se pstraerunt cū lacrimis. humiliter supplicātes. quatenus meritis sue genitricis et sancti ioh's baptiste eorū patroni. et omnium sanctorū dñs eis misericōditer inspirare dignaret. quem in pastore ecclesie sue eligere deberēt. Quibus in orōne pseuerantib'. mox de celo vox insonuit q' ipsos vt a fletu cessarēt. et beatū virū claudium eligerēt ammonuit. Tunc canonici letificati. ipm vnanimiter elegerūt. et statim honorabiliores totius ecclesie et civitatis viros. p eius cōsensu obtinēdo ad opidū salinense destinaverūt. Quid plura? Multis p'cibus ac lacrimis vict' sciens volūtati diuine resistere nō poss'. ad civitates bisuntinē. ducit immo potius trahit. archiep' cōsecratur. et p summū pontificē eius canonica electio approbat. pariterq; cōfirmat. Anno domini. dcccxvi. Archiep' igif effectus eandā quā prius humilitatē et modū grauitatē in omnibus se mperuabat. et sicut fidelis seruus et pudēs familiā dñi euz ecclesijs sibi creditis seruētī zelo gubernabat causas ecclesiasticas. bonis debitis benigne audie'

bat. et scdm ecclesiasticas sanctiones optime diu-
dicabat. Nunq̄ tñ ppter quouis negocia secularia
nisi euidentis necessitas incubuisset eccliam horis qui-
bus diuina celebrabant dimisit. Prouiciã suæ dyo-
cesis sue ecclesias sepe uisitat. et sicut bonus pa-
ter familias q̄ iuxta dñicam sententiã de thesauro
suo pferens noua et uetera. suis dulcissimis exhor-
tationibus bonos et fideles ut in melius pficere
studerent. et delinquentes siue errantes ut se emē-
darent. sollicitè ammonuit. Erat enī pfundissime
lfrature. In assidua etiã p̄replatione eius spiritus
sup̄ a modū eleuatus erat. et tñ ppter marie contē-
plationis oeciū. non deseruit marthe officii laborio-
sum. quin etiã ser opibus miscēdie toto conamine in-
sisteret. **C**ū igit iam septē annos ecclesie sue pre-
fuisse diuino p̄uētus amore magis ac magis ac-
census. cūctas huius seculi diuitias et seculares pō-
pas declinare cupiēs ut in sui creatoris p̄tēplatiōe
plenius vacare posset. cūctis bene dispositis urbē
suam predictā. palaciaq; et castra. et cetera loca ar-
chiep̄alia amena et deliciosa dereliquit. et ab an-
gelo p̄monitus ad monasteriū sancti eugendi siue
iurense. in cōfinio bisuntinensis dyocesis sitū ad-
uenit. ibiq; habitū et uitā monasticā scdm beatissi-
mi benedicti patris regulā assumpsit. Tāte aut san-
ctitatis et p̄fectionis fuit. ut omnī q̄ in hoc mūdo
sunt oblitus. solū in oipotētis dei amore flagra-
ret. In orōnibus uigilans. in ieiunijs assiduus. in
uigilijs feruidus. in sanctis lectonibus et medita-
tionibus p̄clarus. et scdm ordinis sui regulā. sicut
verus monach⁹ uiebat. In diuinis uero officijs
pagendis aut celebrādis primus omnīū ecclesiaz
intrabat. et ultimus inde recedebat. sicq; oēs ad p̄-
fectionē monasticā puocabat. intantū ut iniurio-
sus eiusdem monasterij tunc abbas. uir utiq; sum-
me sanctitatis et prudentie. ei regimen ipsius mo-
nasterij cū multa instantia et humilitate p̄sentaret
ut oues dñicas ibidē congregatas gubernare di-
gnaret. Uir aut sanctus cū multa māsuētudie hoc
recusauit. Ueruntū expletis quicq; annis cū p̄dic-
t⁹ pater iniuriosus ad dñm plenus meritis migrass⁹
uenerabile s̄fratres et dñi dicti cōuentus ipm vna
nimit̄ in eorū abbatē elegerūt. et tandē uir mul-
tis deuictus p̄cibus assensum p̄buit. Sicq; claudi⁹
q̄rum in hoc mūdo se humiliare studuit. tātoplus
apud deū et hoīes exaltari meruit. Qd̄ utiq; non
sine diuina disp̄satione factū esse credid. ut in loco
vbi plures floruerūt sancti. sanctissimus archiep̄sul
adunaret. et locus ip̄e insignior efficeret. Nulli
ergo non solū clerici uerū etiaz nobiles et burgē-

tes audita sanctitatis eius fama ad ipm cōfluebāt.
sancte cōuersionis habitū instāter postulant̄.
Quos uir sanctus absq; difficultate et p̄sonarum
acceptione recipiebat. eosq; ad p̄fectionis culmina
sumope p̄uehebat. Quales uo filios sp̄uales ibidē
enuitruerit. nō est nostrū dicere. p̄serti cū q̄sq; ip̄s
sanctū locū uisitādo ex mltitudine sanctorū corpō-
rum qui nunc ibidē uenerant clare persp̄icere potest.
Possessiones etiã tpales quibus xp̄i famuli sustē-
tari possent. scdm dñi p̄missum dicētis. quicūq; re-
liquerit domū aut agros patrē aut matrē p̄opter
me et centuplū in hoc mūdo p̄cipe meruit. a fide-
libus uiz regibus et principibus. Inter quos clodo-
ueus rex qui tunc franciã gubernabat. monasterio
ipsius ānuarim. l. modia tritici. et toridē ordei cū. l.
libris denariorū argēti p̄p̄tuis t̄pib⁹ dari p̄stituit.
Pauperibus uero xp̄i et hospitibus sup̄ueniētib⁹
oēm humanitatem in elemosinarū largitiōe exhi-
buit. D̄namētra ecclesie s̄q; libros calices. cū cruci-
bus et cadelabris aureis et argēteis. p̄anis scricis
et alijs diuinū cultū cernētibus maxime augmen-
tauit. et sanctorū reliquias in capsulis p̄ciosissimis
reuerenter collocauit. domosq; ipsius monasterij
ac edificia decenter reformauit. Anno igit quarto
childeberti regis francoꝝ cū iam claudius pater
sanctissimus ānis quinquaginta seruis xp̄i in p̄di-
cto monasterio laudabiliter p̄fuisset. sener multū
et plenus dierū totis uiscerib⁹ ad dñm suspirās. im-
munis etiã ab omni macula incidit quandā infir-
mitatē leuez. P̄sciēs ergo obitus sui diē immine-
re. tertia die oēs monachos suos puocari iussit ad
se. luculentissimū sermonē eis faciēs. dulcis exhor-
tationibus eos monēdo. ut sup̄ omīa diuino amorī
nichil p̄ponerēt. et oēs p̄sentis mūdi delectatio-
nes amore eternoꝝ spernerēt. ac de recessu suo mi-
nime p̄tristarent. Cūq; singulos de recessu suo uer-
rime flentes cerneret. miscēdie uisceribus morus q̄
bus semp̄ affluebat. accepta ab oībus pace eos ad
cellas destinauit. totaq; noctē sequētē in orōnib⁹
pegit. Quarta uero die in oratorij p̄gens sacramē-
ta penitentie. cum p̄ceptione corpis xp̄i. totus pro-
fus lacrimis deuotissime suscepit. et inde ad cel-
lam suā reductus. ne corpus suū alibi q̄ in ipso mo-
nasterio ad euitādas seculi pōpas sepeliri p̄cepit.
Quinta igit die circa horam diei nonā. reclinatus
sup̄ scannus super qd̄ legendo uel orando sedere
aut stare p̄sueuerat. erectis sursum brachijs cōiun-
ctis manib⁹ oculis ad celū suspiciētibus sanctissimā
suam animam dño tradidit expirando. Cuius cor-
pus in p̄dicta ecclesia sancti eugendi usq; nūc oib⁹

aduenientibus incorruptū et integrū demonstrat innumeris choruscās miraculis. **C**loriosus igit deus in sanctis suis. et in maiestate mirabilis. et si cūctos ei⁹ mīstros altis magnificet p̄conijs et celestis efficiat habitudis possessores. illos tū vt digna dignis imp̄e dat. maiorū miraculorū illustrat gloria quos apud ip̄m cōmendat iugis excellentia meritorū in celis. Qua propter sanctissimus archīpsul claudius. quantē apud deū sit potestatis et meriti ip̄a quotidiana et quasi innumerabilia miracula q̄ cunctis ip̄m deuote inuocātib⁹ exhibet clare demōstrant. Ip̄se namq̄ dulcissimus psolato: desolatōz. captiuoz liberator. resurrectio mortuoz. lumē cecorū. audit⁹ surdorū. mutorū eloquiū. tutor naufragantiū. monachorū suffragator. impotentū et languidorū sanator. medicine refugiū. via errantiū salus cunctoz. ad se recurrentiū. merito appellari pōt. Et si cuncta miraculoz. ip̄ius gesta hic inseri deberēt. nimis tediosum redderēt lectorē. et ideo pauca nō singula hic annectere curauī. Si quis vō ea curiosus p̄scrutari voluerit. reperiet ī supradictō monasterio suo magna volumina. stupēda admiratione cōscripta. **I**uuenis quidā audita mirabili sanctissimi patris claudij fama ad monasteriū iurense p̄grinationis causa venit. Qui p̄e grādi p̄p̄ozum multitudie q̄ ad predictā eccliam tunc cōfluxerāt opp̄ssus. statim expirauit. Quē quidā reuerendissimus ī xp̄o pater. rarēthasensis dyocesis metropolitanus. qui inter ceteros tūc aderat benigno pectore āplexans. gemitu lacrimoso infremuit. et ad corpus beati claudij q̄ptotius veniens. eius suffragia apud deū flexis genib⁹ implorauit. Cuius interuētū viri dei p̄cibus exauditis. adolescens in exemplum credentius pristinae sanitati reditus. palam omnibus surrexit incolumis. **D**uo pueruli etatis primieue innocentia simplices apud surriacum in ripa fluminis pueriliter colludebant. Quozum alter properantis aque leuitatis inscius pedem fluminis immergens. p̄ceps elabitur. Qui manus tremulas circumquaq̄ iaciens mater mater voce confusa clamitabat. Hunc statim alter subsequit. Tunc abo p̄plexis manibus submersi. tēpestuoso amnis impetu rapiunt. Nec mora filiorū parētibus innotuit naufragiū. improuidi ex citant. incōsulte p̄perāt. clamore obstrepūt. cara pignora deo et sancto claudio tora deuotiōe cōmittunt. Et pueris nō cōparentibus plus spacio vni⁹ stadij currūt p̄cipites donec ad vndarū sup̄ficiez redeūtes īmissos fluctibus extraxerūt. Horū alter femiuius. alter venis deficiētib⁹ frigidus. aquis

reictis quas absorberāt. respirātes virtute beati et beati claudij. patre et matre attestātibus ad pristinū vite statū sani et bilares redierūt. **M**ulier quedā poncia noie thalamo suo quadā die residēs filiū materno affectu blādis āplexibus refouebat. et miti susurrō cānlene demulcēs de osculabaf eū. Sed callidus humani generis tēprator veneno inuidie tabescēs. mulercule peccatrici foueā p̄dicionis preparabat. Qui fenestrā aduolās sub ymagine curuina mulieris assistebar auriculē. et sub melis dulcedine virus effundēs aurū et argentum et mūdā fallēres diuitias p̄mittebat. si acquiescēs ei filiū enecaret. Sic malignus innata calliditate maternū pect⁹ exaspans. matrē armauit in filiū. Que in ora sui pignoris pollicē iniciēs. pietatis oblita. guttur digitis cōp̄imebat. Tūc inimic⁹ innocentie faciē inuolat mulieris et yngues infingens gutturi matrē eius filio suffocabat. Quos pauco murmure vir reclamātes cōmater audiens amirans qd hoc esset celeriter intrauit camerā. et rē inauditā oculosp̄ficiens exclamauit. Statim spe frustratus demon ab oculis eius euauit. Deinde iobes marit⁹ poncie post cōmatres suā accurrēs. vxorē et filium iacere vidit exanimēs. et ap̄hendēs eam mutam et manibus debilitatā inuenit. Et cognito a cōmatre qualiter vxor eius oppressa a demone filium suū iugulare tēprasset. p̄fusis lacrimis illā deo et beato claudio reddidit. Quibus statim ad sepulchrū b̄ti claudij pariter p̄perātibus et in orōnibus prostratis. infelix mulier quia ore non poterat. veniā delictozum. et corporis sanitatē cordis affectu postulabat. Et paulopost cōsurgens manū sanitate recepta nō solū verbo simplici loquebat sed etiā hostis insidiantis machinā. insup̄ dei et beati claudij magnalia expedite enarrauit. **P**uer quidā nō longe ab ābroniaco. stans supra fontē ymagini sue ab aqua rep̄cussē pueriliter arridebat. Et ī simplicitate sua caput inclinans in a quā decidit. Tūc voce horribili clamitās. tandē submersus defecit. In terim viator quidā vt sitim quā ex estu colligerat solis sedaret. ad supradicti fontis fluentia diuertit. Et puerū in p̄fundo iacentem arripiens cuidam petre supposuit. et corp⁹ iam frigidū. omniq̄ vitali colore destitutū vidēs ip̄m diu mortuū fuisse cognouit. Conuersusq̄ ad agrestū casulas que p̄p̄e aderant. cuius filius esset requirebat. Ad cui⁹ vocem reclamantē vicina mater pueri p̄silijt et querulosos vocib⁹ fili mi vbi es fili mi sedule iterabat. Quē mortuū inueniens desup̄ siebilis et miserāda incubuit. Vicinis aut̄ et notis eam cōsolātib⁹ mo

De sancto

nialis quedā de carolicalstro supuenit. Que tanto dolori cōpatiēns matrē et parētes commonuit. vt quē disposuerāt sepelire. deo et beato claudio red derent. Qui spe fideq; roborati virtutē dei qui in sanctis suis mirabilis est. pura et supplici deuoride requirētes pstrati in terrā orauerūt. Statim ergo puer q; mortuus fuerat oscitās oculos apuit. et cum suspirijs vocē emittēs surrexit viuus. **C**Alius q; dē puer septe annoꝝ filius cuiusdā strēni militis heinrici de plantain. de pōte quodā cecidit in fossa libus aquis plenis q; domū pdicti militis circueunt. Et cū iam pspaciū vnus leuce et āplius ī pfundo submersus iacuisset. nichil de eo p̄ter caputū sui cornu apparuit. Qua p̄pter pp̄lo magno strepitu vociferāte patri et matri q; tūc bāt longe in ecclia fuerāt res lamētabilis inuouit. Qui statim accurrētes viderūt filiū eorū iā nudū et expiratū in sudario religare. Supradic^o ergo miles toto corde ad dei famulū claudiū p̄uersus. omēs p̄ salute pueri seruētī spū orare monuit. Quibus orantibus illico puer oculos apuit. et ingemiscēs suspiria p̄tulit et patrem intūēs ait. Pater ne timeatis viuo ego et me sanū et hilarē habebitis. Dēs igit gr̄as agētes deo et sancto cōfessorī suo claudio vota et oblationes p̄soluerūt. **M**ulier quedā vxor ioh̄is nicole^{ti} cuius lingonēsis abortiuū pepit. Dēs ergo mero re cōstricti tribus diebus et tribus noctibus ī quadam pdicte ciuitatis ecclia in orōnibus vigilātes dñm exorauerūt. quatenus spūm vite supradicto puero infundere dignaret. vt sacri baptismatis sacramēto p̄frui mereret. Et cū nullū cōsolationis signū expirent tandē rector pdicte ecclie patri ipius pueri magnalia q; dñs p̄ seruū suum claudiū opaf ad memoriā reduxit. Statimq; cū pater votū sancto claudio emisisset et puer in medio ecclie deferēdo esset. predictus puer vinā emittere exorduit et successiue vagiare. Ad cuius rei nouitatē pulsatis cāpanis quasi tota ciuitas concurrat. deo et beato claudio imensas gratiarū actiones reddēdo. Puer ergo baptisatus nō longe post obiit. et pater ipius sine mora corp^o beatissimi archiep̄sulis cladij deuote visitauit. **C**ū etiā similitō vxor ioh̄is de lic^{na} de busi in burgūdia abortiuū pepisset. et in quadam capella in honore beate katherine fundatas. vna nocte ipm corpus māsisset. tūde altera die ad ecclesiā beati cladij cū oblationibus apportatum infra missarū solēnia sub eleuatione corpis christi plozare cepit. cunctis qui tunc aderāt amirantib^o. Quē sacerdos ipam missam celebrās postmodum viuū vidēs sacro baptismata lauacro letus pfudit

Claudio

217
Qua de causa pater pueri cū ieiunio panis et aque totus nudus corp^o sancti cladij ex voto visitauit. **C**Aliud quoq; miraculū omni amiratione dignū cōtigir nup̄ scz. anno dñi. M. cccclij. Mulier enim quedā stephanā nomie de ciuitate lugdunēsi infirmitate quadā graui vexata. manū sinistra penit^o quasi abscaisa esset pdidit. Que cū longo tpe apud monasteriū montaliū sancti petri de ferre ciuitatis lugduni. in eiusmodi infirmitate pdurasset et ad huc successiue pdictus morb^o reliquū brachij corrodere nō cessaret. tandē auditis mirabilibus q; dñs p̄ seruū suū cladiū opabatur. ad monasteriū iurense vbi corpus eius colit accessit. Ubi cū aliquibus diebus cū maxima deuoride et cōtinuis orōnibus vt sup̄ postulatis audiri mereret sanctum cladiū exorasset. p̄tigit vt ī die beati laurentij pdicta mulier ante altare supra qd corp^o eius reseruet quasi in extasi posita diu pmaneret. Cūq; ad se reuerfa nichil pene sicut antea sensisset. vidit manū suā integrā et sanā sibi reddatā. manu dextre solūmodo in colore dissimilē eo q; albio: ipa ac nouior appareret. Hoc igit miraculo vbiq; diuulgato dominus bartholome^o de boscaro in vtroq; iure licēciatus vicari^o et officialis lugdunēsi. ad laudē dei et gloriosissimi cōfessoris sui cladij pdictam mulierem corā se citauit. et manū sibi restitutā pene corā omī pp̄lo demonstrare fecit qui omēs testimoniū p̄hibuerūt eam sine manu sinistra longo tpe extitisse. Et extūc festū sancti cladij in tota lugdunēsi. dyo celi solēniter celebrari fuit institutū. **A**dolēscēs quidāz manū habēs aridā a natiuitate. auditis miraculorū p̄conijs ad monasteriū cucurrit. et atretatis manibus. beati cladij manū extendens. cū gratiarū actione sanus recessit. **M**atre misericōdie in ecclesia lausanensi miris virtutib^o choruscante. sacerdos quidā cecatis oculis illuc spe salutis cōfugiēs. aduocare nostre mellisuiū implorabat subfidiū. Qui lauacro cōfessionis emūdatus p̄ visionē in somnis ab eadem audire meruit. Surge et vade ad cladiū fratrem in oratorio iurense quiescentē et visum recipies. Qui excitatus festinanter abiit et visum recepit. Inde letus et hilaris cū lauacro reliquarū sanctissimi viri ad pp̄ia reuertēs puez quendā ī aqua submersus et spacio vni^o diei exanimem punxit. et sanū parētibus reddidit. **J**uuecula quedā ysabella noie. cū torius corpis pulchritudine polleret. viris sanguinū et incendiarijs se subijciēs. vitam culpabilē infami corpis redimebat cōmercio. Quibus relicto cuiusdam satellitā p̄abus arbosium venit. ibiq; varijs libidinū incen

De sancto

tiuis dedita. feminea leuitate corpus cū aīa macu-
labat. Infelix tandē peccatrix vt miraculoꝝ beati
claudiꝝ p̄conia oculis auribusq; percipet. quada-
die sacri corpꝝ assistebat p̄sentie. Que interiori lu-
mine penit̄ priuata. vltiōe diuina corporeū lumē
amisit. et admiratione multoꝝū se nichil videre cō-
testans. gemitu anxiata. lacrimabili singultu i hu-
mum se p̄strauit. Cū vero vsq; ad sequētis sabbā-
ti vespe in tenebris cecitatis p̄mansisset corde deū
respiciēs. spurcias peccatoꝝū p̄ confessionē since-
ram euomuit. Deinde absisis crinibus et macula
vicioꝝ penit̄ deterfa. se totā deo et beato claudio
deuota p̄tritiōe cōmisit. Et statim recepta lumē
p̄eā diuina miseratio plebis incredule dubietateꝝ
absoluit. **I**n balmensi territorio erat quidā iue-
nis solitus armēta custodire. Cui quadā die bestī-
as custodiētī aura quedā viens et nociua supue-
niens. vt ip̄e postea retulit oculoꝝ lumine ip̄m pe-
nitus priuauit. Qui veniēs domū cecitatis sue do-
lorem plangēdo nullam cōsolationē accepit. Cui
beatus cladius p̄ visionē apparuit dicēs. Diuē-
nis quid turbaris et cogitationes ascendūt in cor-
tuū? Surge et veni ad me. et sanitatē tibi p̄stabo.
Cui ille ait. Hūc locum habitationis tuē ignoro. et
quomodo te possum inuenire? Et ille. Interroga
diligenter donec inuenias. sciens q; cladius vo-
co. Ille igit̄ surgens iuit ad sacerdotē. ex ordine
ei visionē narrans. Qd̄ audiens sacerdos de negli-
gentia cū durius redarguit. eo q; viro dei non sta-
tim obediēt viā ei demonstrans per quā ire debe-
ret. Cūq; p̄gens in itinere aliquāter deuiasset et
retardationis sue impatiēs sanctum dei inuocasset
virtute dei visum repente recepit. Qui letus effe-
ctus ad sepulchꝝū viri dei p̄perauit. et magnalia
dei cūctis p̄ ordinē enarrauit. Mulier quedā bisun-
tina biennio cecitatē oculoꝝ incurrit. Cūq; se san-
cto claudio vouisset. et sero vehiculum et expēsas
itineris disposuisset. sequētī nocte mēbra sua lectu-
lo refouens p̄tinuo virum dei cladius astantē cō-
spexit. Cuius visionis excitata p̄sagio sūmo mane
surrexit. et viam cū filia manu debilem aggrediēs
vsq; ad sepulchꝝū sancti claudiꝝ lumē oculoꝝū humi-
liter deposcens puenit. Qua in oratione cū plena
fide p̄seuerante subito oculos apuit. et capsulā cum
reliquijs agnosces. ad filiaz paulo longius orantē
cōuersa dixit. Letare filia et exulta quia mater tua
visum recepit. Ecce video singula q̄ oculo perspicī
possunt. Cui filia. Mater mater letemur et i effa-
bili gloria deū et amicū eius claudiū collaudemus
quia eadē hora qua te dñs respexit. manum meā

Claudio

quam debilem nosti sanā inuenio. Multi ergo no-
biles et matrone presentes hoc viderunt. et pre-
gaudio flentes deo et beato claudio gratias ege-
runt. **M**ulier quedam de grandisono corpꝝ
viribus diutius destituta iacebat. Cui beata dei ge-
nitrix signum sancte crucis in visione offerēs eam
p̄totius ad sanctum claudiū iter festinare cōmo-
nuit. Que mane cum vicinis egressa dimisso asino
in viā quem cōduxerat. ad sacꝝū corpus incomita-
ta perueniens pedibus gressum et corpꝝ sanitā-
tem deo miserante recepit. **A**lia quedā mulier
de villula que brunia vocatur membris debilibꝝ
lecto decumbens. vidit in somnis beatum claudiū
baculum sibi porrigere. Que euigilans et baculus
in manu inueniēs summo mane p̄fectura surrexit
et predictum baculū accipiens vsq; ad sanctū clau-
diū viro suo comitātē puenit. facta igit̄ oblatione
et pedibus sancti viri deoscularis in orationē pro-
cidens. debilitatis sue remediū profusis lacrimis
postulauit. Tūc ad celū erectis manibus articulis
innixa se nullū sentire dolorē omnibus circūstanti-
bus indicauit. et glorificās deū et beatū cladium
cum reliquis ad altare rectis pedibus p̄perauit.
Cōuersa quedā sancti roberti de casa dei. graui
p̄cussa egritudine toto corpꝝ imbecillis lectulo de-
cubuit. Cui beatus cladius i somnis apparuit sub
ep̄ali habitu baculū pastorale baiulās. sibi sanita-
tem p̄mittebat. Que surgēs debilitatis immemor
bilari gressu corpꝝ sanctū experijt. Que labijs et
oculis p̄rectis liberata morbi infestationē deo mi-
serare penitus euasit. **V**ir quidā apud annozas
mēbris inferioribus ab adolescētia p̄tractis. nixu
manuū miserabiliter iacebat. Qui ab vxore et pa-
rentibꝝ equo collocatꝝ et vsq; ad grandisonū pdu-
ctus ibidem descēdit affirmans se beatū cladium
qualicūq; gressu sine vehiculo petiturū. Quo pau-
lo longius egresso obuiam habuit q̄ plurimos qui
virtutes et miracula q̄ ipsi oculis viderant. eidem
cū ammiratione retulerūt. Igit̄ statim fidei adiu-
tus amiculo crura cū pedibus extēdens innixus
articulis surrexit. et p̄ gaudio cursitās lera hilariq; facie
cū vxore expedito gressu vsq; ad corpus san-
ctum peruenit. gratias agens deo qui per famulū
suū claudiū sibi sanitatē cōtulit. **M**ulier quedā
salinensis membris dissolutis triennio debilitata.
ad sanctum cladium in humeris hoīm allata fuit
Qua manibꝝ expāsīs ante altare p̄strata ad sanctū
dei voce lacrimabili reclamabat membroꝝ valitu-
dinē in humilitate deposcens. Que statim orōne
facta. iūcturis crepātibus articulis innixa surrexit

De sancto

et recto gressu coram omnibus ambulauit. frater uero eius qui talis miraculo non interfuerat casu superuenit. et uides sororem suam ambulante nimiam admiratione repletus dixit. Sana facta es soror mea? Et illa. Si as ago omnipotenti deo et domino meo beato claudio pro quem sanata sum et rectis pedibus sicut tu ipse uides incedo. **S**uper arborum agni omnium quos conuersus quidam custodiebat. nescio qua uertigine tremuli se omnino sustinere non poterant. Quarum infirmitas ipse condoleas. eorum debiliorum beato claudio reddidit. si ceteros a predicta clade liberaret. Quo reddito agni facto agmine cucurrerunt matrum uera cum omni hilaritate suggestes. Tunc statim uersus pregaudio currens agnum quem deo et beato claudio uouerat in praesentia multorum qui aderant ante sepulchrum eius gratias agens obrulit. Rure marimaco uir quidam habitabat. cui exsufflitate sanguinis narum apostema dextrum brachium totum occupauit. Quod in breui in tantum tumore excreuit. ut ab eodem uero a latere quasi infantulus poneret. Cumque continuo dolor excrederet infantum. ut predictus uir omnem corporis quietem et ciborum saporem amitteret. tandem quadam nocte in lecto iacens et ut ipse restatus est clare uigilaret. uidit pro oculis assistere uirum aspectu deorum facie uenerabilem: indutum stola candida. et obstupuit. Qui quasi in extasi positus. in uocem praeuens quis esset inquisiuit. At ille claudius inquit seruus christi sum. qui eius misericordia ad te debiles accessi. Et statim brachium ipsum crucis signaculo facto muniens sanitatem plenariam reddens euauit. Tunc puella quaedam ipsius uiri filia que non longe in lecto quiescebat patrem cum quo loqueretur inquisiuit. Quam ille increpans tacere iussit. Et paulo post timore excusso brachium erigens lesionem nullam sensit. **L**ibere conditionis adulescentis quidam diuitijs prosperis in quadam uillula prope lugdunum morabatur. Qui complexione uiciata. guttama reticam non absque magna membrorum iuncturarumque contractione incurrebat. Hic itaque pedum desitutus officio rotarum patrimonij substantiam in medicos erogauit. Cum uero nil amplius quod daret haberet. omni spe salutis ab ipsis derelictus. quid iam facere debeat ignorauit. Inter notos igitur mendicare crubescens relictis parentibus. tristis uehiculum ascendit. diuionemque transuectus est. Ubi cum iam sex annis impugnat magnaque corporis debilitate premassisset. tandem auditis miraculis que per sanctum claudium fiebant. fide cepit ut si non corpus. saltem in tumbriam aliquam uestimeti eius contingere posset. se saluum fieri credidit. Baculis igitur inuicem ire temptauit. sed minime potuit. Quia propter uehiculis et quadrigis transeuntium ut cumque dolamissos puenit

Claudius

atque iam firmiore spe sanandi roboratus sanctum claudium inuocans solius baculi fulcimine usque ad oratum locum peruenit. Cumque orationem intrasset et oratione facta pedes sacri corporis osculatus fuisset. statim reiecto baculo sanus effectus. cum gratiarum actio ad pedes suos hilaris est reuersus. **H**omo quidam in uilla sancti albani spiritu maligno agitur uorem et filios minaci uultu deterebat. Quos amici sui ligatum funibus suppositum uehiculo ad sepulchrum uiri dei perducere satagebant. Cum igitur loco appropinquassent. et demoniacus pinnaculum templi aspexisset. primo clamauit. Cur me ceditis. aut cur me ligatum tenetis. dei et beati claudij misericordia sanatus sum. Soluite me nichil timetes. Quae statim soluentes in presentiam corporis amici dei cum oblationibus perduxerunt. **I**n territorio sancti eugendi quaedam puella quindecim annorum. quadam uice in uisione nocturna a deo perterrita fuit. ut quinq; annis in lecto decubens. nichil omnino cibi uel potus nisi aliquando semel pro mensem uel citra pomum coctum deglutire posset. Et quia semper bone fame honesteque uite fuit. primo infirmitatis suae anno bis confessa a proprio sacerdote corpus diuicum cum magna reuerentia sumpsit. Egritudine igitur inualecente quatuor annis sequentibus. non solum loquedi. uerum etiam uisus beneficio ex toto priuata fuit. Multe uero honeste persone misericordia super ipsam more eas sepius uisitabant. Inter quas cum generosa domina katherina de beaufremont semel aduenisset. et miseram illam insperasset. amarissime flere cepit atque flexis genibus diu orans. tandem benignis exhortationibus ad patientiam prouocauit. dicens etiam ut omnipotenti deo eiusque famulo claudio se totam committeret. secuta ut qui tot et tanta miracula in remotissimis locis pareretur. sibi tanquam prope eius famule subuenire non dubitaret. Statim illa in signum uere fidei manus ad celum eleuans profundissima suspiria emisit. Sequenti igitur die iussu deuote ac nobile domine super adiecte. ad monasterium sancti claudij multis comitantibus in grabato portata. Tunc ante sacrum altare posita multis orationibus a circumstantibus statim oculos aperuit. et hinc inde circumspectis. statim meritis sanctissimi confessoris claudij. super poplices se erexit. et surgens uelocius pedes sacri corporis osculans distulit cum lacrimis. clara uoce deum in sacro suo magnificans. Cui est honor et imperium in secula seculorum. Amen.

De sancta barbara clxxxviii.
Erat tunc marientij imperatoris uir quidam generosus in comedia nobilitate generis praclarus ac temporalium rerum abundantia summus